

Bestuursvoorstel

Vergaderdatum 3 juli 2025
Afdeling Brandweer

Onderwerp

Uitwerking beleidsambities Brandweer 2025-2027

Voorgesteld besluit

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om:

1. Te besluiten de toekomstvisie Brandweer 2025-2027 vast te stellen;
2. Een opiniërend gesprek te voeren over risicogerichtheid (nieuwe risico's en hoe hier mee om te gaan) en de taakverbreding van de brandweer.

Aanleiding

In 2023 is het VRBN beleidsplan 2024-2027 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Daarbij is op strategisch niveau een aantal ambities bepaald. De brandweer (sectoren Brandweezorg én Risicobeheersing) ervaart, naast operationaliseren van de strategische ambities, een urgentie om ook op tactisch/operationeel niveau ambities vast te leggen. Dat helpt te voorkomen dat de waan van de dag en de waan van het proces regeren.

Nu, halverwege de beleidsplanperiode, lijkt het een passend moment om het net nog eens op te halen en stil te staan bij de ambities van de brandweer; waar zet de brandweer de komende periode haar focus op?

De landelijke ontwikkelingen vanuit de grote werken en de landelijke samenwerkingsagenda geven voeding aan onze ontwikkelingen. Dit betrekken we bij het vormgeven van onze regionale ambities.

De afgelopen periode heeft de brandweer gewerkt aan ambitiebepaling. Samen met het bestuur tijdens de bestuursdag in januari van dit jaar en het AB van afgelopen maart is verkend hoe de brandweer van de toekomst er uit zou kunnen zien. Die inbreng hebben we laten verwerkt in het document Brandweer 2027.

Een logische vervolgstap is om nu met u als in bestuur in gesprek te gaan over de gestelde ambities en de beelden daaromtrent met elkaar te synchroniseren. Daarmee ontstaat een gedeeld beeld over de accenten waar de brandweer de komende periode haar inspanningen op zal richten.

Doel

Een gezamenlijk beeld van de toekomst van de brandweer waaruit de opgaves voor de komende periode blijken. Het biedt een basis om op gestructureerde wijze te werken aan een toekomstbestendige brandweer.

Argumenten

1. *De toekomstvisie biedt houvast*

Eerder constateerden we dat de waan van de dag en de waan van het proces soms best wel op de loer liggen. Een gezamenlijk beeld van de toekomst en de beweging erheen biedt houvast en helpt bij het aanbrengen van focus.

Deze focus wordt geborgd in de Planning & Control-cyclus, waarbij op gestructureerde wijze (bij)gestuurd kan worden op realisatie van ambities.

2a *Risicogerichtheid*

Het risicobeeld in onze samenleving verandert: nieuwe risico's dienen zich aan, die het gevolg zijn van maatschappelijke veranderingen zoals de vergrijzing (en extramuralisering van zorg), verstedelijking en de energietransitie. Deze ontwikkelingen vragen om een hernieuwde blik op hoe we ons als brandweer voorbereiden op deze risico's.

Binnen een risicogerichte benadering staat het herkennen, begrijpen en wegen van risico's centraal. Niet elk risico is te voorkomen, maar we kunnen wel bewust kiezen welke risico's we accepteren, welke we mitigeren en welke we flankerend benaderen. Dit vraagt om inzicht in waar risico's zich voordoen, ondersteund door data, en om het expliciet maken van restrisico's. Deze worden vervolgens vertaald naar handelingsperspectieven voor de hulpverleners op straat, bestuur en burgers, onder andere via risicocommunicatie. Dit vraagt om een ketenaanpak: Geen preventie zonder repressie en vice versa.

De activiteiten die we al uitvoeren binnen het programma Brandveilig Leven krijgen in dit licht mogelijk een nieuwe betekenis. Met de mogelijke komst van een Risk Factory¹ kunnen we deze initiatieven verder versterken en beter afstemmen op actuele risico's. Zo bouwen we aan een toekomstbestendige brandveiligheidsaanpak waarin risicogerichtheid, bewustwording en samenwerking centraal staan.

2b *reikwijdte taakverbreding brandweer*

Tijdens de bestuursdag werd duidelijk dat het logisch en wenselijk is dat de brandweer breder bijdraagt aan maatschappelijke opgaven, naast de traditionele brandweertaken. De uitspraak "schoenmaker blijf bij je leest, maar de leest mag wel iets breder" vat deze ontwikkeling treffend samen. Dit betekent niet dat de brandweer onbegrensd andere taken op pakt. Taakverbreding betekent dat de brandweer haar kerntaken behoudt, maar vanuit kwaliteiten als slagkracht, betrouwbaarheid en lokale verankering ook inzetbaar is bij bijvoorbeeld extreem weer, publieke gezondheid en leefbaarheidsvraagstukken. Ter illustratie: kelders leegpompen, bijdragen aan noodstroomvoorzieningen of het bestrijden van de gevolgen van vaker optredende windhozen. Uitgangspunten hierbij zijn dat we complementair zijn aan onze netwerkpartners en de belastbaarheid van onze mensen afwegen.

Deze verbreding vraagt om voortdurende reflectie: wat lossen we op, wat levert het op en hoe draagt het bij aan een veiliger en weerbaarder Brabant-Noord? Flexibiliteit in houding, inzet en organisatie is essentieel, net als het bewust en strategisch vormgeven van taakverbreding. Zo blijft de brandweer relevant, zichtbaar en stevig verbonden met de samenleving, nu en in de toekomst.

¹ Op dit moment wordt een studie verricht naar de haalbaarheid van de oprichting van een Risk Factory in de eigen regio.

Om te kunnen reageren situaties waarbij sprake is van incidenten in het spectrum van grof en extreem geweld (onder andere de aanwezigheid van penitentiaire inrichtingen en het daaraan verwante vervoer in het verzorgingsgebied) of personen met verward of onbegrepen gedrag, onderzoek Brandweer Brabant-Noord de mogelijkheden voor de invoering van een Quick Response Team Brandweer (QRT-B). Deze inzetvorm sluit aan bij de wens om complementair aan andere diensten sneller, slimmer en doelgericht te reageren. Later dit jaar zult u betrokken worden bij de uitkomsten van de studie op het QRT-B die op dit moment samen met netwerkpartners (onder andere Politie en Defensie) wordt verricht.

Ook ten aanzien van noodsteunpunten en weerbaarheid kijken we welwillend naar nieuwe taken: Landelijk wordt op dit moment nagedacht over de oprichting van een netwerk aan noodsteunpunten. Ook daar zou de brandweer een rol in kunnen hebben: Van het aanbieden van alleen onderdak aan bijvoorbeeld netwerkpartners, tot de volledige exploitatie van een dergelijk punt. U begrijpt dat de deze reikwijdte ook een divers palet aan organisatorische impact veronderstelt. Het steeds kunnen bieden van paraatheid staat daarin centraal.

In verband met het bijdragen aan de continuïteit van de samenleving is een heel aantal andere taken denkbaar: Voorbeelden als kelders leeg kunnen pompen, noodstroomvoorziening kunnen bijdragen of de gevolgen van vaker optredende windhozen.

Kanttelingen en risico's

1.1 Oog houden voor dynamiek en niet rigide worden

De omgeving waarin de brandweer opereert is niet altijd maakbaar. Het hebben van een kompas biedt houvast, maar zou kunnen doorslaan in rigiditeit. Er is dynamiek en periodiek wordt stilgestaan bij de wijze waarop de brandweer zich verhoudt tot deze dynamiek.

Het werk wat de brandweer doet is ook niet altijd zichtbaar. Denk aan preventie en preparatie. De positieve outcome van deze werkzaamheden hiervan uit zich in minder of kleinere incidenten.

1.2. Het is nooit volledig en af

Hoewel er grote zorgvuldigheid is betracht bij het vormgeven van de visie, bestaat de kans dat we niet volledig zijn. De brandweerorganisatie en haar omgeving zijn dynamisch. Volledig zijn in planvorming is wenselijk en tegelijkertijd niet haalbaar. Op gezette tijden zal de balans opgemaakt moeten worden om te bezien, gekoppeld aan P&C-cyclus, of we het goede nog goed doen en te voorkomen dat we in de waan van het proces komen.

2 Bandbreedte is nodig

Om de uitwerking van ambities op het gebied van risicogerichtheid en taakverbreding te kunnen doen, is het zaak scherp(er) te krijgen binnen welke bandbreedte de brandweer ruimte krijgt. Het financieel kader is geboden.

Financiën

Met de bestuurlijke vaststelling van het Beleidsplan 2024-2027 is tevens een financieel kader geboden voor de uitwerking ervan. Om in de toekomst financiële ruimte te kunnen creëren, zal vooral goed beleid gevoerd moeten worden: Bij nieuwe taken worden oude taken heroverwogen.

Uitvoering en evaluatie

Er is een uitvoeringsagenda (hoofdpijnen) opgenomen in het document. Deze wordt ambtelijk nog verder uitgewerkt. Daaruit blijken concreet doel, resultaten, eigenaar en tijdslijn en bieden daarmee de basis om de P&C-cyclus vorm te geven.

Bijlagen

1. Brandweer 2025-2027
2. Infographic